

Просветни преглед, 10/2012.

КУЛТУРА ЈЕЗИЧКОГ ИЗРАЖАВАЊА

Годишњи фонд часова: 72

Разред: трећи

Циљеви предмета:

- Развијање и неговање језичке културе, поштовање правила књижевног (стандардног) језика у усменом и писаном изражавању
- Развијање професионалног односа у раду са документима
- Упућивање ученика на критички однос према бирократизацији језика
- Неговање пословног бонтона у службеној комуникацији
- Подстицање ученика за даље усавршавање у професионалном, друштвеном и другим облицима јавног домена

ТЕМА	ЦИЉ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Примена основних правописних правила	<ul style="list-style-type: none"> • Отклањање типичних правописних грешака 	<ul style="list-style-type: none"> • правилно употреби велико и мало слово на почетку реченице, при писању властитих имена, као и да примени правила куртоазне употребе великог слова • примени знања о гласовним алтернацијама у писању и говору у складу са језичком нормом • примени правила одвојеног и спојеног писања речи код именица, придева, глагола, заменица, бројева и изведеница од њих • употреби скраћенице у складу са основним правописним правилима • правилно употреби знакове интерпункције 	<ul style="list-style-type: none"> • Велико и мало слово (почетак реченице, писање властитих имена и куртоазна употреба великог слова) • Гласовне алтернације (промена л у о, једначење сугласника по звучности, једначење по месту творбе, упрошћавање сугласничких група, палатализација, сибиларизација, писање сугласника]) • Одвојено и спојено писање речи (код именица, придева, глагола, заменица, бројева и изведеница од њих) • Скраћенице • Интерпункција (тачка, запета, црта, тачка са запетом, две тачке, заграда, наводници, упитник и узвичник, цртица) 	<ul style="list-style-type: none"> • На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. <p>Облици наставе Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • теоријска настава (65 часова) • вежбе (7 часова) <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Теоријска настава се реализује у учионици • Вежбе се реализују у кабинету информатике

<p>Примена типографских правила при обради текстова на рачунару</p>	<ul style="list-style-type: none"> Оспособљавање ученика да успешно примењују типографска правила у текстовима пословне и службене кореспонденције 	<ul style="list-style-type: none"> правилно употреби курент и верзал у заглављима текстова пословне и службене кореспонденције правилно примени различите начине истицања текста правилно употреби размак пре и после интерпункцијских знакова 	<ul style="list-style-type: none"> Употреба курента и верзала у писању заглавља текстова пословне и службене кореспонденције Наглашавње делова текста различитим слогом (болд, курзив, подвлачење, спационирано писање) Употреба размака пре и после интерпункцијских знакова 	<p><u>Препоруке за реализацију наставе</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Вежбе на одабраним текстовима Диктати, самодиктати, допуњавање исказа, преобликовање текста Лекторска и коректорска вежбања Индивидуални и групни рад
<p>Примена граматичких правила у писању и говору</p>	<ul style="list-style-type: none"> Оспособљавање ученика да теоријска знања из граматике примењују у усменом и писаном изражавању у складу са језичком нормом 	<ul style="list-style-type: none"> правилно употреби падежне облике именица, придева и заменица правилно употреби облике компаратива придева изабере одговарајућу врсту броја уз различите именице правилно употреби глаголске облике изабере предлог <i>због</i> или <i>ради</i> у зависности од контекста у склопу реченице правилно употреби конструкције код којих се често грешу у говору и писању 	<ul style="list-style-type: none"> Правилна употреба падежних облика речи са деклинацијом (<i>кејом</i>, а не <i>кејем</i>, <i>Милана Петровића</i>, а не <i>Милана Петровић</i>, <i>ни од кога</i>, а не <i>од никога</i> и сл.) Употреба правилних облика компаратива (<i>строжи</i>, а не <i>строжији</i> и сл.) Употреба збирних бројева за означавање скупа особа различитог пола (<i>троје ученика</i> и сл.) и бројних придева уз именице <i>pluralia tantum</i> (<i>двоја врата</i>, а не <i>двоје врата</i> и сл.) Правилна употреба глаголских облика (<i>познајући</i>, а не <i>познавајући</i>, <i>разбиј</i>, а не <i>разби</i>, <i>ми бисмо дошли</i>, а не <i>ми би дошли</i>, <i>донесен</i>, а не <i>донешен</i> и сл.) Правилна употреба предлога <i>због</i> и <i>ради</i> (<i>Нема новца због гашења банке</i>, а не <i>Нема новца ради гашења банке</i>) Правилна употреба честих конструкција у склопу реченице (<i>у вези са тим</i>, а не <i>у вези тога</i>, <i>с обзиром на то</i>, а не <i>обзиром на</i>, <i>бавити се нечим</i>, а не <i>бавити се са нечим</i>, и сл.) 	<p><u>Оцењивање</u> Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ol style="list-style-type: none"> праћење остварености исхода тестове знања <p><u>Оквирни број часова по темама</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Примена основних правописних правила (30 часова) Примена типографских правила при обради текстова на рачунару (7 часова) Примена граматичких правила у писању и говору (22 часа) Употреба речи и израза страног порекла (5 часова) Специфичности бирократског језика (4 часа) Основе говорне културе (4 часа)

<p>Употреба речи и израза страног порекла</p>	<ul style="list-style-type: none"> Оспособљавање ученика да правилно употребљавају фреквентне речи и изразе страног порекла 	<ul style="list-style-type: none"> правилно употреби речи страног порекла у писању и говору правилно употреби фреквентне изразе страног порекла у писању и говору 	<ul style="list-style-type: none"> Правилна употреба (у говору и писању) фреквентних речи страног порекла (<i>бацил</i> а не <i>бакцил</i>, <i>виртуоз</i>, а не <i>виртоуз</i>, <i>контингент</i>, а не <i>контигент</i> и сл.) Значење и употреба фреквентних израза латинског порекла (<i>априори</i>, <i>ад хок</i>, <i>де јуре</i> и сл.) Значење и употреба фреквентних израза пореклом из француског и енглеског језика (<i>дежа ви</i>, <i>елан витал</i>, <i>мелтинг пот</i> и сл.) 	
<p>Специфичности бирократског језика</p>	<ul style="list-style-type: none"> Оспособљавање ученика да препознају негативна обележја бирократског језика 	<ul style="list-style-type: none"> препозна сувишне „бирократизме“ у административном стилу замени стереотипне бирократске изразе и фразе поштујући принципе правилности, јасноће, језгровитости и сврсисходности 	<ul style="list-style-type: none"> Декомпоновање предиката (употреба именица уместо глагола; <i>вршити утицај</i> уместо <i>утицати</i> и сл.) Помодарска употреба неких стереотипних израза (<i>присутно је...</i>, <i>дошло је до...</i>, <i>предузимају се мере</i> и сл.) Пасивне реченице као обележје бирократског језика (<i>Уговор је потписан од стране правних субјеката</i> и сл.) 	
<p>Основе говорне културе</p>	<ul style="list-style-type: none"> Оспособљавање ученика да поштују својства доброг говора 	<ul style="list-style-type: none"> употреби одговарајући поздрав у складу са околностима и приликама изабере одговарајућа језичка средства при обраћању и ословљавању у складу са пословним бонтоном успостави везу, адекватно поздрави саговорника, представи се, води и заврши службени телефонски разговор избегне употребу поштапалица у сопственом говору 	<ul style="list-style-type: none"> Поздрављање (као друштвено условљени чин) Обраћање и ословљавање (државних поглавара, високих државних функционера, верских достојанственика, страних државника, амбасадора...) Телефонски разговор (у пословној комуникацији) Поштапалице у свакодневној комуникацији 	

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА / МОДУЛИМА

1. Српски језик и књижевност
2. Канцеларијско пословање
3. Вештине комуникације
4. Пословна психологија
5. Пословна информатика са ел. пословањем
6. Рачунарство и информатика